

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4111-03-03/2013

K/13/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli K/13/008 – Realizacja wniosków pokontrolnych z kontroli P/12/077 Funkcjonowanie ratownictwa technicznego i ochrony przeciwpożarowej na kolei (przeprowadzonej w 2012 r.).

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach.

Kontroler Michał Nowak, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87495 z dnia 11 grudnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Tarnowskich Górach, ul. Nakielska 3, 42-600 Tarnowskie Góry¹.

Kierownik jednostki kontrolowanej Grzegorz Skarwecki, Dyrektor ZLK w Tarnowskich Górach².

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości³, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku działań podjętych przez Dyrektora ZLK zrealizowano w pełni trzy z czterech wniosków pokontrolnych, sformułowanych po kontroli P/12/077 „Funkcjonowanie ratownictwa technicznego i ochrony przeciwpożarowej na kolei”. Dyrektor ZLK rzetelnie poinformował NIK o stanie realizacji wniosków sformułowanych w wystąpieniu, skierowanym po kontroli nr P/12/077.

Stwierdzono równocześnie, że pomimo podjętych działań, w ZLK nadal występowały przypadki nieterminowego prowadzenia postępowań przez komisje kolejowe i przekazywania z opóźnieniem protokołów ich ustaleń końcowych do Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

I Realizacja wniosków pokontrolnych NIK

Opis stanu faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła w ZLK w 2012 roku kontrolę nr P/12/077 „Funkcjonowanie ratownictwa technicznego i ochrony przeciwpożarowej na kolei”. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 20 listopada 2012 r. (nr LKA-4101-06-01/2012/P/12/077), w związku z ustaleniami kontroli, sformułowano wnioski dotyczące:

¹ Zwany dalej ZLK.

² Zwany dalej Dyrektorem ZLK.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Zwanej dalej PKBWK

1. Terminowego zawiadamiania PKBWK o każdym zdarzeniu na liniach kolejowych oraz prowadzenie postępowań przez komisje kolejowe i przekazywanie protokołów ich ustaleń końcowych do PKBWK.
2. Przeszkolenia wszystkich członków obsługi PRT w zakresie: ratownictwa technicznego, właściwości fizyko-chemicznych materiałów niebezpiecznych, pierwszej pomocy i obsługi urządzeń telekomunikacji kolejowej.
3. Podjęcia działań w celu wyposażenia PRT w wózki torowe do transportu taboru z zakleszczonym zestawem.
4. Objęcia kontrolą wewnętrzną:
 - zespołu ratownictwa technicznego w zakresie m.in. wyposażenia w sprzęt i zapewnienia wyszkolenia załogi,
 - poszczególnych komórek organizacyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów wypadków i incydentów, powiadamiania o zdarzeniach kolejowych PKBWK oraz terminowości prowadzenia postępowań przez komisje kolejowe i przekazywania protokołów ustaleń końcowych do PKBWK.

(dowód: akta kontroli str. 51-53)

Z ww. wniosków pokontrolnych NIK w pełni zrealizowano wnioski nr 2, 3 i 4, a wniosek nr 1 częściowo.

W ramach realizacji wniosku nr 1, pismem z 17 lipca 2012 r.⁵, Zastępca Dyrektora Biura Bezpieczeństwa zobowiązał przewodniczących komisji kolejowej oraz naczelnika działu eksploatacji do terminowego zawiadamiania PKBWK o każdym zdarzeniu na liniach kolejowych oraz do terminowego wysyłania protokołów ustaleń końcowych. Z kolei pismem z 12 sierpnia 2013 r. polecił przeprowadzenie kontroli w zakresie m.in. prowadzenia systemu komputerowego „Wypadki i Wydarzenia”. Wyniki tej kontroli przedstawione zostały przy omawianiu realizacji wniosku nr 4.

(dowód: akta kontroli str. 51-53, 220-227)

W okresie od lipca 2012 r. do 15 grudnia 2013 r. na obszarze działania ZLK wystąpiły 72 zdarzenia⁶. Zawiadomienia o wszystkich tych zdarzeniach przekazano Przewodniczącemu PKBWK w wymaganym terminie⁷.

Spośród 68 postępowań zakończonych przez komisje kolejowe, w 66 przypadkach (97%) dochowano 30-dniowego terminu ich przeprowadzenia (lub przedłużonego przez Przewodniczącego PKBWK), określonego w § 31 rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie poważnych wypadków, wypadków i incydentów na liniach kolejowych⁸. Termin ten w przypadku dwóch postępowań został przekroczony.

Protokoły ustaleń końcowych komisji kolejowych w 64 przypadkach (94%) zostały przesłane do PKBWK terminowo, zgodnie z § 30 pkt 2 rozporządzenia w sprawie wypadków. Dwa protokoły przesłano z opóźnieniem, a dwa kolejne, według informacji Przewodniczący PKBWK, do dnia kontroli NIK (28 stycznia 2014 r.) nie zostały przekazane.

(dowód: akta kontroli str. 8-23, 220-226, 296-364, 365-381, 382-386, 393-400)

⁵ Znak IBR4-071-08/2012

⁶ 55 zakwalifikowanych jako wypadek („B”), 13 jako incydent („C”) i cztery jako samobójstwo („S”).

⁷ W czasie do 24 godzin od ich wystąpienia, a w trzech przypadkach w ciągu 24 godzin od zmiany ich kwalifikacji (z incydentu na wypadek); w przypadku trzech zdarzeń, z powodu braku w dokumentacji ZLK potwierdzeń przekazania zawiadomień, fakt i termin ich przesłania ustalono na podstawie informacji Przewodniczącego PKBWK.

⁸ Dz. U. Nr 89, poz. 593 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie wypadków.

W ramach realizacji wniosku pokontrolnego nr 2, w okresie objętym kontrolą szkoleniami oraz pouczeniami okresowymi objęto wszystkich 23 pracowników obsługi Pociągu Ratownictwa Technicznego⁹. Szkolenia te i pouczenia dotyczyły ratownictwa technicznego, właściwości fizyko-chemicznych materiałów niebezpiecznych, pierwszej pomocy oraz obsługi urządzeń telekomunikacji kolejowej.

(dowód: akta kontroli str. 9, 54-178, 283, 293-295, 387-392)

W ramach realizacji wniosku pokontrolnego nr 3, Dyrektor ZLK dwukrotnie wystąpił do Zarządu PKP PLK S.A. o przyznanie środków finansowych na zakup urządzeń, koniecznych dla doposażenia PRT. W wyniku dokonanego przez PKP PLK S.A. centralnego zakupu wózków holowniczych, ZLK otrzymał w listopadzie 2013 r. jeden taki pojazd.

(dowód: akta kontroli str.237-268, 283,292)

W ramach realizacji wniosku pokontrolnego nr 4, Dyrektor ZLK zatwierdził na rok 2013 plan kontroli rocznych (kompleksowych, wewnętrznych i doraźnych) oraz pismem z 24 kwietnia 2013 r. polecił kontrolerom Działu Kontroli i Instruktażu ZLK dokonywanie kontroli PRT z częstotliwością co najmniej dwa razy w roku.

W okresie od lipca 2012 r. do 14 grudnia 2013 r. pracownicy Sekcji Eksploatacji przeprowadzili łącznie dziewięć kontroli PRT w zakresie dyscypliny pracy obsługi pociągu oraz m.in.: prowadzenia dokumentacji techniczno-ruchowej, gotowości PRT do działania, sprawności wyposażenia PRT, znajomości zarządzeń antyawaryjnych, przestrzegania przepisów BHP. W toku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 199-209)

Nadto w badanym okresie, kontrolerzy Działu Kontroli i Instruktażu, zgodnie z poleceniem Dyrektora ZLK, przeprowadzili cztery kontrole PRT, dotyczące m.in.: dyscypliny pracy, prowadzenia dokumentacji, bezpieczeństwa ruchu pociągów i wykonywania manewrów, zagadnień drogowych i gotowości techniczno – eksploatacyjnej, aktualności wymogów kwalifikacyjnych i regulaminu PRT oraz jego wyposażenia m.in. w przybory sygnałowe, sprzęt radiołączności, odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej. Żadna z kontroli nie wykazała nieprawidłowości.

Dział Kontroli i Instruktażu ZLK przeprowadził również w lipcu 2013 r., na próbie 16 zawiadomień o zdarzeniach i 12 protokołów ustaleń końcowych komisji kolejowych, kontrolę terminowości dokonywania powiadomień Przewodniczącego PKBWK o zdarzeniach, prowadzenia postępowań przez komisje kolejowe, przekazywania protokołów ustaleń końcowych do PKBWK. Stwierdzono wówczas, że kontrolowane działania zrealizowano terminowo, przy czym w prowadzonym w Sekcji Eksploatacji komputerowym systemie „Wypadki i Wydarzenia” brak było potwierdzeń wysłania do PKBWK trzech zawiadomień o zdarzeniach i kopii jednego protokołu z postępowania. W wyniku postępowania wyjaśniającego przeprowadzono rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem odpowiedzialnym za prowadzenie ww. systemu oraz zobowiązano pisemnie Sekcję Eksploatacji i przewodniczącą komisji kolejowych do terminowego i każdorazowego przesyłania stosownych potwierdzeń.

(dowód: akta kontroli str. 39, 210-231)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dwa postępowania (3%) dotyczące zdarzeń na liniach kolejowych zostały przez komisje kolejowe zakończone z opóźnieniem, w stosunku do wymaganych terminów.

⁹ Zwanego dalej „PRT”

Postępowanie nr IZESd-732-18/2013, dotyczące zdarzenia B04 z 27 lipca 2013 r., zakończono 11 września 2013 r., podczas gdy - zgodnie z § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wypadków - winno być zakończone w okresie 30 dni roboczych od dnia zdarzenia. Natomiast postępowanie nr IZESd-732-31/2012, dot. zdarzenia B09 z 22 września 2012 r., którego termin został wydłużony przez Przewodniczącego PKBWK do dnia 28 grudnia 2012 r.¹⁰, zakończono dopiero 5 lutego 2013 r. Zastępca Dyrektora ZLK wyjaśnił, że w obydwu przypadkach zostały wszczęte postępowania wyjaśniające w stosunku do przewodniczących komisji kolejowej.

(dowód: akta kontroli str. 8-23, 296-307, 316-325, 362-381, 393-396)

2. W przypadku czterech (6%) postępowań dotyczących zdarzeń na liniach kolejowych przekroczony został, ustalony § 30 pkt 2 rozporządzenia w sprawie wypadków, 7-dniowy termin przesłania protokołu ustaleń końcowych Przewodniczącemu PKBWK. I tak:

- kopie protokołów z dwóch postępowań: nr IZESd-732-08/2013 i IZESd-732-15/2013¹¹ przekazano z opóźnieniem w stosunku do ww. terminu, wynoszącym odpowiednio 10 i 7 dni.
- protokołów ustaleń końcowych z dwóch postępowań: nr IZESd-732-07/2013 i nr IZESd-732-34/2013¹² do czasu kontroli NIK (28 stycznia 2014 r.) nie przesłano do PKBWK.

Zastępca Dyrektora ZLK wyjaśnił, że w przypadku dwóch pierwszych postępowań przewodniczącymi komisji kolejowej byli pracownicy Zakładu Linii Kolejowych w Tarnowskich Górach i że w stosunku do nich będzie przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, a w przypadku postępowania nr IZESd-732-34/2013 - przewodniczącym komisji kolejowej był przedstawiciel CTL Logistics Sp. z o.o., od którego ZLK nie otrzymał protokołu ustaleń końcowych i w związku z tym nie posiada wiedzy, czy protokół został wysłany do PKBWK.

W odniesieniu do postępowania nr IZESd-732-07/2013, Zastępca Dyrektora stwierdził, że przewodniczący komisji kolejowej nie dołączył do akt wypadku potwierdzenia wysłania protokołu ustaleń końcowych, gdyż - zgodnie z jego oświadczeniem - przyczyną tego była utrata danych w trakcie zmiany oprogramowania poczty służbowej. Wyjaśnienie to nie zasługuje jednak na uwzględnienie, z uwagi na treść pisemnej informacji Przewodniczącego PKBWK o braku protokołu ustaleń końcowych, dotyczących zdarzenia nr IZESd-732-07/2013.

(dowód: akta kontroli str. 8-23, 296-307, 362-381, 393-400)

Przyczyną powyższego było nieprzestrzeganie, wydanego przez Zastępcę Dyrektora ZLK, polecenia w sprawie dokumentowania i rejestrowania w zakładowym systemie komputerowym „Wypadki i Wydarzenia” działań dotyczących powiadamiania PKBWK o zaistniałych zdarzeniach oraz przekazywania temu organowi protokołów ustaleń końcowych komisji. W przypadku siedmiu (9,7%) postępowań¹³ stwierdzono bowiem brak kompletnych danych w systemie i brak w dokumentacji wypadków potwierdzeń dokonania stosownych zawiadomień oraz/lub potwierdzeń przesłania do protokołów ustaleń końcowych komisji, a także - w jednym przypadku - brak danych

¹⁰ Według informacji Przewodniczący PKBWK przedłużenie terminu postępowania zostało dokonane na spotkaniu z komisją kolejową w dniu 9 listopada 2012 r. bez obowiązku sporządzania dodatkowego pisma o przedłużeniu terminu.

¹¹ Nr IZESd-732-08/2013 dot. zdarzenia B09 z 9 kwietnia 2013 r., zakończono 7 maja 2013 r. przesłano 24 maja 2013 r. i nr IZESd-732-15/2013 dot. zdarzenia B30 z 14 czerwca 2013 r., zakończono 10 lipca 2013 r. przesłano 25 lipca 2013 r.

¹² Nr IZESd-732-07/2013 dotyczącego zdarzenia C65 z 4 marca 2013 r. zakończono 19 marca 2013 r. i nr IZESd-732-34/2013 dotyczącego zdarzenia C 47 z 27 października 2013 r. zakończono 26 listopada 2013 r.

¹³ Postępowania: IZESd-732-19/2012 dot. zdarzenia B11 z 29 lipca 2012 r.; IZESd-732-25/2012 dot. zdarzenia B07 z 25 sierpnia 2012 r.; IZESd-732-34/2012 dot. zdarzenia C54 z 10 października 2012 r.; IZESd-732-07/2013 dot. zdarzenia C 65 z 4 marca 2013 r.; IZESd-732-35/2013 dot. zdarzenia C47 z 27 października 2013 r.; IZESd-732-35/2013 dot. zdarzenia C64 z 29 października 2013 r.; IZESd-732-36/2013 dot. zdarzenia C 55 z 2 listopada 2013 r.; IZESd-732-37/2013 dot. zdarzenia C55 z 2 listopada 2013 r.

o zakończeniu postępowania przez komisję kolejową. Zastępca Dyrektora ZLK wyjaśnił, że przyczyną tego było głównie niewywiązanie się z obowiązku przekazania stosownych powiadomień lub protokołów przez pracowników Zakładu i przewodniczących komisji kolejowych będących pracownikami innych podmiotów.

(dowód: akta kontroli str.8-14, 303, 306-309, 343-344, 362, 364, 393-400)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Rzetelność informacji przesłanej do NIK o wykonaniu wniosków pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

W piśmie z 25 kwietnia 2013 r. Dyrektor ZLK poinformował NIK o działaniach podjętych w celu zapewnienia realizacji wszystkich wniosków skierowanych po kontroli P/12/077 „Funkcjonowanie ratownictwa technicznego i ochrony przeciwpożarowej na kolei”, dotyczących m.in. terminowego powiadamiania właściwych organów o zaistniałych zdarzeniach kolejowych i przesyłania do nich protokołów ustaleń końcowych komisji kolejowych, o wystąpieniu do Centrali PKP PLK SA w sprawie środków na doposażenie PRT m.in. wózki do transportu taboru z zakleszczonym zestawem. Poinformował również o działaniach podjętych, celem objęcia kontrolą wewnętrzną m.in. zespołu ratownictwa technicznego.

(dowód: akta kontroli str. 401-405)

Mając na uwadze ustalenia niniejszej kontroli, przedstawione w pkt.1 wystąpienia, ww. informacje były rzetelne.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Uwagi

W świetle ustaleń niniejszej kontroli, wniosek zawarty w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 20 listopada 2012 r. (nr LKA-4101-06-01/2012/P/12/077), dotyczący terminowego zawiadamiania PKBWK o każdym zdarzeniu na liniach kolejowych oraz prowadzenia postępowań przez komisje kolejowe i przekazywania protokołów ich ustaleń końcowych do PKBWK pozostaje nadal aktualny.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 20 marca 2014 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Doradca nadzorujący kontrolę

.....

**Roman Bednarski
doradca techniczny**